

Volně prodejná generika u infekce covid-19. ASA (Acetyl Salicylic Acid – kyselina acetylsalicylová)

Zatímco se téměř denně mění strategie zpříšňování či zmírňování opatření v životě lidí a firem, které mají zpomalovat šíření infekce SARS-CoV-2, ministerstvo zdravotnictví vyvíjí jen malé úsilí na vývoj a implementaci generických kandidátů na léčiva proti covid-19 pomocí vysoce kvalitních randomizovaných kontrolovaných studií. Musíme tedy čerpat ze zkušeností ze zahraničí.

Velmi nadějnou možností je použití kyseliny acetylsalicylové (Acylpyrin, Aspirin a další) jako antitrombotika. Hospitalizovaní pacienti s covid-19, kteří užívali denně nízkou dávku acetylsalicylové kyseliny k ochraně před kardiovaskulárními chorobami, měli podle nové studie vedené vědci z University of Maryland významně nižší riziko komplikací a úmrtí ve srovnání s těmi, kteří ASA neužívali. Po užívání acetylsalicylové kyseliny bylo méně pravděpodobné, že budou umístěni na jednotku intenzivní péče nebo připojeni k mechanickému ventilátoru, a bylo pravděpodobnější, že infekci přežijí ve srovnání s hospitalizovanými pacienty, kteří ASA neužívali. Chybí však detailnější informace užitečné pro pacienty a též pohled farmaceutický.

DĚDICTVÍ EVOLUCE Z AFRIKY

Historie je zapsána v našich tělech, chování, reflexech. Naši předkové žili na okrajích afrických lesů a plání, chodili vzpřímeně po savanách, ale jakmile padla noc, stěhovali se na stromy. V minulosti byla v noci skutečná tma, zvláště za bezměsíčných nocí. V té době jsme ještě ani tak nebyli lovci, jako lovená zvěř. Neustálé ohrožování predátory (lvi, tygři, ale i hadi a štíři) nás naučilo komunikovat hlasem a sluchem. Když máme strach, potíme se, a tak se naše tělo stane kluzké a hůře uchopitelné predátorem.

Dalším evolučním dědictvím je rozpoznávání očí a tváří. Náš mozek je vidí prakticky všude. Pohlédněte na mraky, na masku auta, na design skříně. Všude vidíme tváře. Protože rychlé rozpoznání

očí a tváře znamenalo větší šanci k přežití v prostředí plném predátorů. Je lepší vidět tvář i tam, kde není, než si nevšimnout tváře predátora a tím riskovat život. Tento reflex přetrval dodnes.

Přesto se mnohokrát stalo, že jsme byli v noci predátory napadeni. Mnoho našich předků uniklo, ale byli těžce zraněni a krváceli. Přežili ti, kterým se krvácení rychle zastavilo. Tato selekce vyústila v to, že se nám v noci krevní destičky shlukují podstatně více a rychleji a také se nám hůře rozpouštějí vzniklá fibrinová vlákna a tromby. Dnes sice nežijeme v prostředí, kde nás každou chvíli žvýká predátor, ale vlastnost „hustší a lepivější krve“ a zvýšená srážlivost v noci nám zůstala. Na základě těchto poznatků se prokázalo, že

PharmDr. Milan Krajčůek,
K2pharm s.r.o., Opava

podávání tablet kyseliny acetylsalicylové večer, je terapeuticky podstatně příznivější a efektivnější, než podávání tablet ráno. Navíc se zjistilo, že večerní podávání salicylátů mírně snižuje jak systolický, tak diastolický tlak krve a je tak vítaným u hypertoniků, diabetiků a u onemocnění ledvin. Průměrné snížení bylo 6,8 mm Hg u systolického a 4,6 mm Hg u diastolického tlaku. Ranní podávání kyseliny acetylsalicylové se na tlak krve neprojevovalo.

ASA JAKO ANTITROMBOTIKUM

Kyselina acetylsalicylová blokuje tvorbu tromboxanů. Tromboxany jsou látky obsažené v krevních destičkách, při uvolnění způsobují vazokonstrikci a shlukování krevních destiček. Blokováním tvorby tromboxanů se vysvětluje její schopnost

fungovat jako prostředek proti srážlivosti krve.

DLOUHÝ COVID

Sem řadíme potíže pacientů, kteří infekci prodělali a po čase se projevují nejrůznější potíže. Zjistila se poškození plic, srdce či dalších orgánů a celá škála příznaků označovaných jako postvirální únavový syndrom nebo syndrom postintenzivní péče (silná únava, svalová bolest, závratě, mozková mlha). U mnoha vyléčených se rovněž projevuje náchylnost ke zvýšené tvorbě trombů.

JAK VELKÁ DÁVKA JE VHODNÁ?

Uvádí se, že již 80 mg kyseliny acetylsalicylové pro kýžený efekt dostačuje. Na trhu jsou tablety se 100 mg účinné látky, pro seniory je levnější si 500 mg tabletu rozpůlit nebo rozčtvrtit. Jednotlivá dávka by neměla překročit 250 mg.

PREVENTIVNĚ RADĚJI NE!

Lékaři často doporučují denní nízkodávkovanou kyselinu acetylsalicylovou u pacientů, kteří již dříve měli srdeční infarkt nebo cévní mozkovou příhodu způsobenou tromby, aby se zabránilo budoucím krevním sraženinám. Každodenní užívání však může zvýšit riziko závažného krvácení nebo peptického vředového onemocnění. Je známo, že petechie, krvácení až ulcerace mohou vzniknout PO CELÉ DÉLCE trávicího traktu, nejen v žaludku či duodenu. Proto užívejte kyselinu acetylsalicylovou jen u prokázané infekce. Po uzdravení a rekovalenci infekce covid-19 je lepší podávání kyseliny acetylsalicylové ukončit. To běžně odpovídá době 2-4 týdnů. U kardiovaskulárních pacientů je lepší snižovat dávky postupně, aby nedošlo k tzv. rebound efektu, jehož výsledkem může být vznik krevní sraženiny. Toto neplatí u pacientů, kteří užívají kyselinu acetylsalicylovou na předpis lékaře. U kardiovaskulárních pacientů se vždy, prosím, raději poradte se svým ošetřujícím lékařem.

DOBŘE ZAPÍT... IDEÁLNĚ TEPLOU VODOU NEBO SLABÝM TEPLÝM ČAJEM

Za zmínku stojí, že testy desintegrace a disoluce lékových forem in vitro se ve farmaceutických laboratořích dělají při teplotě média 37 °C. Je jasné, že se studený nápoj v žaludku postupně ohřeje. Ale budete se divit, tento proces může

trvat i několik desítek minut. A ty potřebujeme k rychlejšímu nástupu účinnosti léčiva.

Nevhodné jsou džusy, minerálky, káva, alkohol. Ideální je pitná voda, ještě lepší vlažná nebo velmi slabý vlažný/teplý čaj. Důležité je také množství zapíjené tekutiny. U kyseliny acetylsalicylové, která je ve vodě velmi málo rozpustná to hraje velmi důležitou roli. Minimální množství je 200 ml, lépe 240-250 ml, což odpovídá asi deseti douškům nápoje. Tato okolnost se velmi často podceňuje a je platná pro celou škálu léčiv. Co mne hodně překvapuje je to, jak málo pozornosti tomu medicína věnuje a jak skromné jsou informace v tomto směru v příbalových letáčích léčiv.

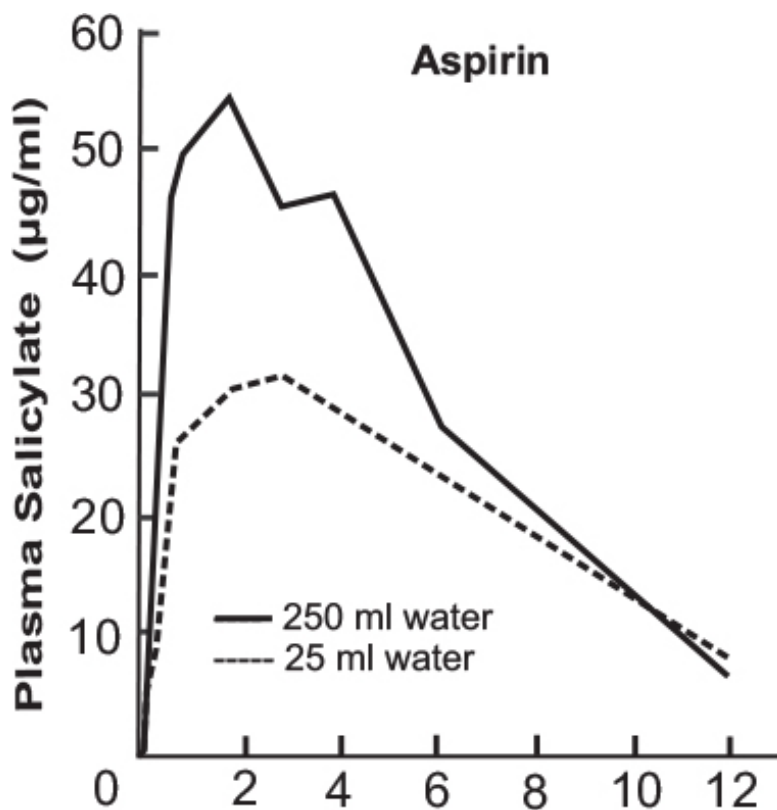
DEPLECE ZPŮSOBENÉ KYSELINOU ACETYSALICYLOVOU

Kyselina acetylsalicylová způsobuje v našich tělech postupně nízké hladiny některých nutrientů, jako vitamínu C, vitamínu K, folátu a zinku, při dlouhodobém podávání i železa. Proto nezapomeňte nejpозději po ukončení terapie tyto vitamíny/minerály našemu tělu opět dodat.

REKAPITULACE A OMEZENÍ

Pokud již malé dávky kyseliny acetylsalicylové z důvodu kardiovaskulárního onemocnění užíváte a nakazili jste se, v užívání můžete pokračovat. Jestli ale kardiovaskulárním pacientem nejste a byla u vás nákaza koronaviru prokázána, začněte ihned užívat malé dávky kyseliny acetylsalicylové. Pokud jste se

Vliv množství vody k zapití a hladiny salicylátů v plasmě

MOŽNOSTI INTERAKCÍ SE STRAVOU

Mnoho jídel a suplementů obsahuje látky, které mají rovněž vliv na srážlivost krve. Abychom se vyhnuli interakci s kyselinou acetylsalicylovou, je lepší je konzumovat ráno a přes den. Patří sem česnek, zázvor, ginkgo, N-3 nenasycené mastné kyseliny a obecně kořeněná jídla. Velké opatrnosti je třeba při současném užívání Warfarinu.

z nákazy vyléčili a máte příznak dlouhého covidu, rovněž na měsíc začněte s užíváním malých dávek acetylsalicylové kyseliny. Nezapomeňte na podávání VEČER PŘED SPÁNÍM. A dobře zapít.

Velké opatrnosti je třeba u vředové choroby a obecně u ulcerací trávicího traktu. Vždy je lepší se poradit se svým ošetřujícím lékařem.